

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **V. H. T.**, zast. Mgr. Ing. Tomášem Tillmannem, advokátem, se sídlem Vrázova 1324/40, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2025, č. j. OAM-100/BA-BA07-HA15-2025, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 4. 2025, č. j. 33 Az 5/2025-23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce advokátu Mgr. Ing. Tomáši Tillmannovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 7 830 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobce dne 23. 1. 2025 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice, a to poté, co mu bylo v listopadu 2024 uloženo správní vyhoštění a co byl následně zajištěn z důvodu, že ve stanovené lhůtě nevystoupal. Žalobce připustil, že pokud by nebyl zajištěn, o mezinárodní ochranu by nežádal. Dále uvedl, že ve Vietnamu čelil výhrůžkám ze strany lichvářů, od nichž si půjčil peníze. Dluh není schopen splatit. Výhrůžky lichvářů nenahlásil vietnamským orgánům. Lichváři totiž žalobci sdělili, že pokud tak učiní, ublíží jeho rodině. Žalobce kromě této skutečnosti neuvedl, že by měl v zemi původu jiné problémy.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 2. 2025, č. j. OAM-100/BA-BA07-HA15-2025 (dále jen „napadené rozhodnutí“), neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobce odůvodňoval svou žádost tím, že je zadlužen u soukromé společnosti ve Vietnamu, hrozbami ze strany věřitelů a obavou z návratu do země původu. Tvrzené důvody nejsou azylově relevantní. Žalobce se neobrátil na vietnamské orgány s žádostí o ochranu a neprokázal, že by mu veřejná moc nebyla schopna nebo ochotna poskytnout pomoc. Z podkladů vyplývá, že ve Vietnamu existují právní prostředky obrany proti lichvářům. Žalovaný žádost posoudil jako účelovou, neboť směřuje pouze k legalizaci pobytu žalobce.

[3] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl. Krajský soud shledal, že obavy z lichvářů nejsou azylově relevantní ve smyslu § 12 zákona o azylu. Nadto podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) nelze za pronásledování ve smyslu zákona o azylu považovat výhrůžky ze strany soukromých osob. Zákon sice připouští výjimku, kdy může být pronásledovatelem i soukromá osoba, ale to pouze za předpokladu, že pronásledovanému není veřejná moc schopna či ochotna odpovídajícím způsobem poskytnout ochranu. S ohledem na shromážděné zprávy je však tato možnost vyloučena. Žalobce se s žádostí o pomoc na příslušné orgány neobrátil ani neprokázal, že by mu tyto orgány odmítly pomoc.

[4] Pokud jde o doplňkovou ochranu dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, je třeba se rovněž zabývat tím, zda země původu poskytuje účinnou ochranu před hrozící vážnou újmu ze strany soukromých osob. V tomto směru vycházel žalovaný z informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 21. 1. 2025, č. j. 100348-6/2025-MZV/LP'TP, Půjčky, úvěry a lichva (dále jen „informace MZV“), z níž vyplývá, že ve Vietnamu existuje systém právní ochrany proti lichvářům a nelegálním půjčkám. Žalobce se neobrátil na vietnamské státní orgány ani nedoložil, že by byla v jeho případě ochrana ze strany těchto orgánů neúčinná. Tvrzení žalobce, že mu bylo vyhrožováno pro případ, že se na orgány obrátí, je v tomto případě nepodstatné, neboť žalobce se měl na policii obrátit a ta mu mohla poskytnout pomoc před zmíněným vyhrožováním. Při zjišťování skutkového stavu nevyvstaly pochybnosti o funkčnosti vietnamské policie, státní prokuratury nebo soudů, k nimž by bylo potřeba zjišťovat další podrobnosti.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Setrval na argumentaci uplatněné v žalobě. Krajský soud nesprávně posoudil splnění zákonných podmínek pro udělení mezinárodní ochrany a své závěry nedostatečně odůvodnil. Závěry krajského soudu jsou v rozporu se skutkovým stavem, obsahem správního spisu i judikaturou NSS. Žádost žalobce byla posouzena formalisticky a bez zohlednění individuálních okolností jeho případu.

[6] Stěžovatel nesouhlasí se zjištěními žalovaného ohledně situace dlužníků ve Vietnamu. Z informace MZV vyplývá, že ve Vietnamu existuje snaha postihovat lichvu,

pokračování

avšak zároveň se připravuje nová právní úprava v oblasti spotřebitelských úvěrů. Z toho plyne, že dosavadní systém ochrany dlužníků selhává. Dále poukázal na veřejně dostupné zprávy, z nichž dovozuje, že lichva je ve Vietnamu závažným a systémovým problémem, který vede k zadlužení obyvatelstva a k vystavení dlužníků výhrůžkám, vydírání či násilí. Situace osob v obdobném postavení je závažná, stát není schopen poskytnout dlužníkům efektivní ochranu. Stěžovateli tak měla být udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu, neboť vietnamské orgány neposkytují dlužníkům minimální standard ochrany.

[7] Stěžovatel namítl, že by se v případě návratu do země původu ocitl bez finančních prostředků, byl vystaven chudobě, nezaměstnanosti a nedostatečnému systému sociálního zabezpečení. V České republice nikdy nepředstavoval hrozbu pro veřejný pořádek a byl by zde schopen legálně pracovat, a tím i splácet své dluhy.

[8] Stěžovatel uzavřel, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu a bez individuálního posouzení věci. Po návratu do vlasti mu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy, včetně nelidského či ponižujícího zacházení ze strany věřitelů, kteří se mohou uchýlovat k násilí.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření navrhl, aby NSS odmítl kasační stížnost pro nepřijatelnost, případně ji zamítl. Žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany posoudil v souladu se zákonem, opatřil si dostatečné podklady ke svému rozhodnutí a zjistil skutečný stav věci.

III. Posouzení kasační stížnosti

[10] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Jelikož v předcházejícím soudním řízení rozhodoval specializovaný samosoudce, musí soud dle § 104a odst. 1 s. ř. s. dále posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud tomu tak není, odmítne ji pro nepřijatelnost. Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti NSS vymezil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Kasační stížnost je přijatelná, pokud (i) se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny jeho judikaturou, (ii) se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, (iii) je třeba učinit judikaturní odklon, a (iv) by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] NSS se zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu a napadeného rozhodnutí. Rozsudek krajského soudu netrpí vadou nesrozumitelnosti ani nedostatků důvodů ve smyslu ustálené judikatury NSS (viz např. rozsudky ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, nebo ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, a rozsudek rozšířeného senátu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS). Rozsudek krajského soudu je srozumitelný a opřený o dostatek důvodů, z nichž je zřejmé, proč byla žaloba zamítnuta. Krajský soud náležitě vypořádal žalobní body, své závěry odůvodnil a relevantně argumentoval s uvedením skutkových a právních důvodů. Námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí posoudil krajský soud zejména

v bodě 19 svého rozsudku, a to v souladu s ustálenou judikaturou NSS (viz např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS).

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje na to, že jeho případ nebyl posouzen individuálně, nýbrž pouze s odkazem na situaci v zemi původu. Stěžovatel nicméně pomíjí, že jeho azylový příběh, který ve správním řízení přdestřel, žádné individuální zvláštnosti nevykazuje, naopak je i ve skutkové rovině naprosto stereotypní. NSS se opakovaně zabýval situací vietnamských dlužníků žádajících o udělení mezinárodní ochrany (srov. usnesení ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023-32, ze dne 18. 7. 2024, č. j. 5 Azs 26/2024-15, nebo ze dne 17. 7. 2024, č. j. 1 Azs 130/2024-35). Dospěl přitom k závěru, že ve Vietnamu jsou reálně zajištěny mechanismy účinné ochrany například u policie či jiného státního orgánu a že vietnamská legislativa postihuje případy lichvy. Dále uvedl, že pokud je ve Vietnamu státními orgány postihována nejenom lichva, ale i samotné nelegální poskytování půjček (příjemce těchto půjček je považován za oběť trestného činu), nelze bez dalších konkrétních informací předpokládat, že dlužník nebude ze strany státních orgánů chráněn před výrazně závažnějším jednáním, které by spočívalo v násilném vymáhání těchto pohledávek věřiteli (viz usnesení NSS č. j. 5 Azs 99/2023-31). NSS tedy opakovaně neshledal nedostatky svědčící o neschopnosti či neochotě státních orgánů poskytovat ochranu před lichvou a nelegálním poskytováním půjček ve Vietnamu. V takové situaci nelze rezignovat na využití ochrany státu původu (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS). Pouhá subjektivní nedůvěra ke státním orgánům rezignaci na využití ochrany státu neodůvodňuje (viz např. usnesení NSS ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23).

[13] Stěžovatel v posuzované věci namítal, že lichvářství je ve Vietnamu rozšířený problém a že mnoho osob je zadluženo na základě nelegálních půjček. Tuto skutečnost NSS nerozporuje, ovšem bez přistoupení dalších okolností není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[14] Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že mu hrozí nebezpečí ze strany soukromých osob. Jak odůvodnil žalovaný v napadeném rozhodnutí, je tato skutečnost relevantní z hlediska udělení mezinárodní ochrany jen za předpokladu, že by orgány země původu nebyly ochotny nebo schopny poskytnout stěžovateli efektivní ochranu proti soukromým osobám. Z podkladů, které žalovaný shromáždil pro své rozhodnutí, takový závěr nevyplývá. Stěžovatel ve správním řízení neuvedl, že by neměl přístup k efektivní ochraně v zemi původu, sám tyto prostředky ochrany nevyužil. Proti závěru žalovaného o dostupnosti efektivní ochrany v zemi původu se stěžovatel v žalobě nijak nevymezil, poprvé uplatnil tuto námitku až v kasační stížnosti. Tato námitka je proto nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatel nevznesl v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl. NSS se proto věcně nezabýval námitkou stěžovatele, že dlužníci nemají v zemi původu přístup k efektivní ochraně ze strany státních orgánů, ani odkazy na internetové články vztahujícími se k ní.

[15] Nepřípustná dle § 104 odst. 4 s. ř. s. je i námitka, že z informace MZV vyplývá, že stávající právní úprava na ochranu dlužníků před lichváři a jejich praktikami je nedostatečná, proto je připravována úprava nová. I tuto námitku mohl stěžovatel uplatnit v řízení před

pokračování

krajským soudem, ovšem neučinil tak. Totéž platí i ohledně tvrzení, že stěžovateli v případě návratu do země původu hrozí bezdomovectví z důvodu absence finančních prostředků a slabého sociálního systému.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[17] Jelikož NSS rozhodl bezodkladně ve věci samé, nezabýval se již návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je namístě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému nevznikly v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné činnosti.

[19] Stěžovateli byl usnesením NSS ze dne 21. 5. 2025, č. j. 2 Azs 104/2025-17, ustanoven k ochraně jeho práv zástupcem Mgr. Ing. Tomáš Tillmann, advokát. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem ve spojení s § 120 s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Jelikož ustanovený zástupce ve stanovené lhůtě svoji odměnu ani hotové výdaje nevyčísлил, postupoval NSS při určení jejich výše v souladu s poučením, jehož se zástupci dostalo, z obsahu soudního spisu. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 1. 2025, náleží ustanovenému zástupci stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu (převzetí právního zastoupení) ve výši 4 620 Kč. Zástupce stěžovatele dále učinil úkon právní služby dle § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu (doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti na výzvu NSS), za nějž mu náleží odměna ve výši 2 310 Kč. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží ustanovenému zástupci dále náhrada hotových výdajů v paušální částce 450 Kč za každý z výše uvedených úkonů právní služby. Ustanovený zástupce není plátcem DPH. Celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí 7 830 Kč. K uhrazení této částky byla stanovena lhůta třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2025

Tomáš Kocourek

2 Azs 104/2025

předseda senátu